

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ
RESİM BOLÜMÜ

DİPLOMA ÇALIŞMASI KAPSAMINDA HAZIRLANAN ARAŞTIRMA VE
UYGULAMA RAPORU

Kübranur KÜÇÜK

Doç. Dr. Ayça Alper Akçay

ERZURUM- 2025

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR

Çalışmaya başladığımdan beri benden emeğini ve desteğini esirgemeyen gerek uygulama gerek araştırma kısmında yardımcı olan Doç.Dr Ayça Alper Akçay hocama teşekkürlerimi sunarım

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	I
İÇİNDEKİLER	II
GÖRSELLER DİZİNİ	IV
ÖZET	V
BİRİNCİ BÖLÜM	1
Araştırma Raporu	1
Geleneksel Yüzeyin Dönüşümü: Halı, Duygular ve Teknoloji	1
19. Yüzyıldan Günümüze Gelenekselden Dijitale Sanatın Yüzeyi	4
Geleneksel sanat: Halı dokuma, motifler, kültürel anlatım	4
Postmodern Sanatta Halı ve Teknoloji İlişkisi	5
Postmodern Sanatta Yüzeyin Dönüşümü: Geleneksel Halıdan Dijital Deneyime	5
Teknolojinin Sanatta Kullanımı ve Yeni Medya	7
Geleneksel ile Teknolojinin Buluşması	10
QR Kod Teknolojisi ve Sanatsal Kullanımı	11
Teknik ve Yöntemler	12
Geleneksel Sanat ve Teknoloji Entegrasyonu	12
Geleneksel Teknikler	12
Teknolojinin Sanata Entegrasyonu	12
Kullanılan Yöntemler ve Süreç	13
Değerlendirme Kriterleri	13
Yüzeyin Kullanımı	15
Bellek ve Sanat İlişkisi	15
Örnek Alt Başlık: “Dijital Belleğin Dokuma Yüzeye	16
Duygu Temsili ve Sanatsal Anlatım	16
İzleyici ile Etkileşim ve Katılım	16
Dijital Anlatım Biçimleri: Video ve Ses Kullanımı	16

Motifin Sembolizminden QR Kodun Geometrisine	16
Postmodern Sanatta Gelenekle Diyalog	16
Katmanlı Okuma ve Çoklu Anlatı	17
Sanatta Kodlama: Görsel Dil Olarak QR.....	17
Sessizlik ve Görünmeyen Anlatılar	17
Teknik ve Malzeme Araştırması.....	17
Soyutlama ve yorum	17
İKİNCİ BÖLÜM	19
Uygulama Raporu	19
Uygulamanın Yapılış Gereçesi	19
Uygulamanın Düşünsel Yönü.....	20
EK 1	21
RESİMLER	21
KAYNAKÇA	23

GÖRSELLER DİZİNİ

Görsel 1. Osmanlı Saray Halısı, 16.yüzyıl.....	2
Görsel 2. Erzurum Halısı El dokuması 1850-1875 140 x 277 cm.....	3
Görsel 3. Faig Ahmed Flood Of Yellow Light 2012.....	6
Görsel 4. Faig Ahmed Doubts 2020	7
Görsel 5. Nam June Paik TV Buddha 1974.....	9
Görsel 6. Rafael Lozano –Hemmer Pulse Room 2006.....	9
Görsel 7. İz, 2025 Tuval Üzerine Yağlı Boya 100x128 cm.....	21
Görsel 8. İz, 2025 Tuval Üzerine Yağlı Boya 100x128 cm İsimli Çalışmanın Karekodu	21
Görsel 9. İz, 2025 Tuval Üzerine Yağlı Boya 100x128 cm İsimli Çalışmanın Karekodu	22
Görsel 10. İz, 2025 Tuval Üzerine Yağlı Boya 100x128 cm İsimli Çalışmanın Karekodu	22

ÖZET

Sanat tarihinin farklı dönemlerinde geleneksel motifler, kültürel belleğin taşıyıcısı olmuş; zanaat ile sanat arasındaki geçiş alanında önemli bir rol oynamıştır. Özellikle halı gibi yüzeylerde yer alan desenler, sadece estetik bir süsleme unsuru değil; aynı zamanda toplumsal hafızanın, duyguların ve kimliğin somut ifadesi olmuştur. Günümüzde ise teknolojinin gelişmesiyle birlikte sanatın dili değişmiş, dijital araçlar bu anlatım alanına yeni boyutlar katmıştır.

Bu çalışmada, geleneksel halı motifleri ile dijital teknolojinin çağdaş sanatta nasıl bir araya gelebileceği araştırılmıştır. Halı yüzeyine yerleştirilen QR kodlar aracılığıyla izleyici, farklı duyguları temsil eden video içeriklerine yönlendirilmiştir. Her bir QR kod, belirli bir duyguyu (mutluluk, öfke, hüzn gibi) temsil ederken; halı, bu duyguların taşıyıcısı olan geleneksel zemin olarak düşünülmüştür.

Sanatçının amacı, geleneksel bir yüzey olan halı üzerinden dijital bir deneyim yaratmak ve izleyicinin duygusal katılımını artırmaktır. Bu doğrultuda gerçekleştirilen uygulama süreci, hem geleneksel hem de çağdaş tekniklerin birlikte kullanıldığı disiplinlerarası bir yaklaşım sunmaktadır.

Çalışma, kültürel geçmiş ile teknolojik gelecek arasında bir köprü kurarken, sanatın değişen doğasını da görünür kılmayı hedeflemektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

Uygulama Raporu

Uygulamanın Yapılış Gerekçesi

Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü'nde bitirme tezimi oluştururken, geleneksel halı motifleri ve çağdaş dijital araçlardan biri olan QR kod teknolojisi üzerine yoğunlaşmamın arkasında, sanatın hem geçmişle bağ kurma hem de bugünü sorgulama potansiyeline duyduğum ilgidir. Sanatsal üretimimde geleneksel desenler, kültürel belleğin izlerini taşıyan görsel bir dil olarak her zaman ilgimi çekmiştir. Bu görsel dilin, günümüz dijital teknolojileri ile birleştiğinde nasıl yeni anlatı biçimlerine dönüşebileceğini keşfetme isteği, bu projeyi yapmamın temel itici gücü olmuştur.

Çalışmamda halı motiflerinin tarihsel ve kültürel katmanlarını, günümüzün dijital dünyasında yaygınlaşan QR kod teknolojisiyle bir araya getirerek; izleyiciyle sadece görsel değil, duysal ve deneyimsel bir bağ kurmayı amaçladım. Geleneksel motiflerin içerisine yerleştirilen QR kodlar sayesinde, izleyiciyi eserin yüzeyinde gezinmeye ve dijital içeriklere yönelmeye davet eden çok katmanlı bir yapı oluşturdum. Bu içerikler, “üzüntü”, “kızgınlık” ve “mutluluk” gibi evrensel duygulara karşılık gelen video, ses ve metinlerle desteklenmiş ve her biri izleyicide farklı bir duygu deneyimi yaratacak şekilde kurgulanmıştır.

Bu projede yüzeyin taşıyıcı gücünden yararlanmak önemliydi. Halı yüzeyi, tarih boyunca hem estetik hem de sembolik anlamlar taşıyan bir zemin olmuştur. Bu dokulu geleneksel yüzeye QR kodları eklemek, görünürde sade bir teknolojik aracı, derin anlamlar barındıran bir anlatı aracına dönüştürdü. Böylece yüzey yalnızca dokunsal değil, aynı zamanda dijital ve kavramsal bir geçide dönüştü. QR kodlar bir bakıma motiflerin iç sesleri haline geldi; görünmeyeni görünür kıldı, sessizliği sese dönüştürdü.

Bu çalışmanın yapılma gerekçesi, geleneksel sanatla teknolojiyi yalnızca biçimsel olarak değil, anlam ve deneyim düzeyinde de birleştirme arzusu ile şekillenmiştir. Halı yüzeyiyle QR teknolojisinin kesişiminde, geçmişin hafızası ile bugünün dijital gerçekliği arasında sanatsal bir köprü kurmak istedim. Böylece izleyiciye yalnızca bakmakla kalmayacağı, aynı zamanda duyacağı, hissedeceği ve katılacağı bir sanat deneyimi sunmayı hedefledim.

Uygulamanın Düşünsel Yönü

Projeye başlarken, atölye hocamın yönlendirmeleriyle yaptığım araştırmalar; geleneksel motiflerin kültürel, duygusal ve tarihsel derinliği ile QR kodların çağdaş sanatta sunduğu anlatı olanaklarını bir araya getirmenin, yalnızca biçimsel bir deney değil, aynı zamanda kavramsal bir sorgulama olduğunu fark etmemi sağladı. QR kodlar, ilk bakışta teknik ve işlevsel araçlar gibi görünse de sanat bağlamında ele alındığında, tıpkı bir motif gibi sembolik hale gelebilir.

Bu araştırma süreci, yüzeyin yalnızca fiziksel bir katman olmadığını, aynı zamanda çok katmanlı bir anlatı düzlemi olarak işlev görebileceğini ortaya koydu. Halı, geçmişin belleğini taşıyan bir nesne; QR kod ise bugünün dijital hafızasını barındıran bir araçtır. Bu iki farklı zamanın izini taşıyan öğeleri aynı yüzeyde birleştirmek, hem tarihsel hem de deneysel bir karşılaşma yaratır. İzleyici, halının görsel sembolleri aracılığıyla geçmişle ilişki kurarken; QR kod aracılığıyla bugüne, şimdiye ve bireysel duygu durumlarına yönelir.

Manzara ve yüzey gibi geleneksel sanat konularında olduğu gibi, bu çalışmada da yüzey bir anlatı alanıdır. Ancak burada yüzeyin anlatısı yalnızca gözle değil, teknoloji aracılığıyla da duyuya, sesle, videoyla desteklenerek genişletilir. Böylece yüzey, izleyici ile sanat eseri arasındaki etkileşimi artıran aktif bir alana dönüşür.

Bu bağlamda, tezimin düşünsel yönü, geleneksel ile dijital olanın birlikteliğini yalnızca biçimsel değil; kavramsal olarak da irdelemeyi amaçlamıştır. QR kodlar bir iletişim aracı olmaktan çıkarak, duyguların taşıyıcısı haline gelir. Halı motifleri ise sessiz semboller olmaktan öte, dijital bağlantılarla konuşan, anlatan unsurlara dönüşür. Sanatçının yüzeyle kurduğu ilişki, artık yalnızca boya ve dokuyla değil; teknolojiyle, veriyle ve izleyiciyle kurulan bir diyalog halini alır.

Bu çalışma sayesinde, sanatın geleneksel tekniklerle sınırlı kalmadığını; yüzeyin, geçmişle geleceğin kesiştiği çok boyutlu bir alan olarak ele alınabileceğini deneyimledim. Sanat üretiminin duygusal, kültürel ve teknolojik katmanlarını aynı yüzeyde birleştirmek, kişisel anlatımı güçlendirmekle kalmayıp, izleyiciye de farklı bir okuma ve deneyim alanı sunmuştur.

EK 1

RESİMLER

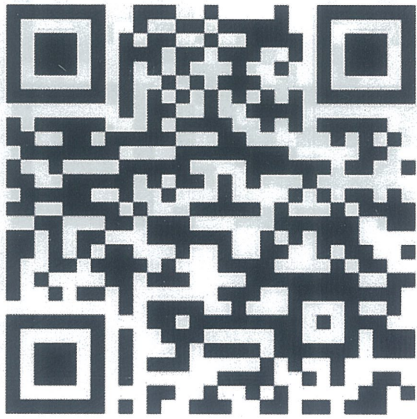
Görsel 7

İz, 2025 Tuval Üzerine Yağlı Boya 100x128 cm

Görsel 8

İz, 2025 Tuval Üzerine Yağlı Boya 100x128 cm İsimli Çalışmanın Karekodu

Görsel 9

İz, 2025 Tuval Üzerine Yağlı Boya 100x128 cm İsimli Çalışmanın Karekodu

Görsel 10

İz, 2025 Tuval Üzerine Yağlı Boya 100x128 cm İsimli Çalışmanın Karekodu

KAYNAKÇA

- Aslan, S. (2015). Anadolu Halılarında Motifler ve Anlamları. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 34(1), 55-70.
- Atasoy, B. (2022). Manzara ve Yüzey: Sanat Nesnesi Olarak Kent Fragmanları. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi.
- Bilgi, H. (2001). Osmanlı Saray Halıları. Sadberk Hanım Müzesi Yayınları.
- Bourriaud, N. (2002). İlişkisel Estetik. (Çev. E. Oğuz). Bağlam Yayıncılık.
- ENİZ, B., "Azerbaycan ve Anadolu-Türk Halılarının Benzer Özellikleri", Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, (18), 2010, s. 17-6
- ERDMANN, K., Der Orientalische Knüpfteppich, Verlag Ernst Wasmuth, Wien 1975, s.11-
- Fatih Ahmet – Erzurum Halısı
- Gül, M. (2017). Erzurum Yöresel Halıcılık Gelenekleri ve Motif Analizi. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 45(2), 75-88.
- Işık, H. (2018). Yeni Medya Sanatında Etkileşimli Eserler ve İzleyici Katılımı. Sanat ve Tasarım Dergisi, 9(2), 112–129.
- Kişisel Görüşme. (2025, Mayıs). Halı ustası Fatih Ahmet ile Erzurum Halıcılığı üzerine yapılan sözlü görüşme.
- Kocabaş, E. (2019). Yerel El Sanatları ve Kültürel Sürdürülebilirlik: Erzurum Halıları Üzerine Bir İnceleme. Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 13(1), 23–38.
- Lovejoy, M. (2004). Digital Currents: Art in the Electronic Age. Routledge.
- Lozano-Hemmer, R. (2020). Art and Technology: Body, Interface and Participation. Leonardo, 53(3), 232–238.
- Lozano-Hemmer, R. (n.d.). Pulse Room. Retrieved from <https://www.lozano-hemmer.com>
- Manovich, L. (2001). The Language of New Media. MIT Press.
- Nam June Paik
- Nam June Paik Art Center. (n.d.). Biography and Selected Works. Retrieved from <http://www.njpartcenter.kr>
- Paul, C. (2016). Digital Art (3rd ed.). Thames & Hudson.

Rafael Lozano-Hemmer

Rush, M. (2005). Video Art. Thames & Hudson.

so 268,231-15 ya Dokunan Beiler", Ustararass Istanbul Teckel konferans,

Topkapı Sarayı Müzesi. (1987). Osmanlı Saray Halıları Koleksiyonu Katalođu. Kùltür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Yücel, G. (2021). Yüzey Kavramı ve Sanat Nesnesi Bağlamında Yorumlanışı. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, 28(1), 30-45.